

Forskarskolan i hälsovetenskap (FiH)
Ulrika Markne, Samordnare

**FORSKNINGSPROJEKT för PRESUMTIVA DOKTORANDER att söka inför
erbjudande om studieplats i Forskarskolan i hälsovetenskap och
antagning som doktorand till Karolinska Institutet med kursstart
1 september, 2025**

Huvudhandledare: Ida Goliath, docent
Ida.goliath@ki.se
Tfn

Projekttitel: Den vanliga döden? Medforskning om livets sista
tid hemma med stöd av hemtjänst

Sammanfattning doktorandprojekt (*max 1 sida*)

Bakgrund

Trots att de flesta önskar dö hemma, dör majoriteten av den svenska befolkningen på sjukhus eller vård- och omsorgsboende. Det behövs ökad kompetens i äldreomsorgen för att kunna säkerställa att äldre personer får dö på den plats de önskar. Det behövs också mer kunskap om vilka metoder, arbetssätt och riktlinjer som behövs för att proaktivt involvera äldre personer i frågor som rör vård och omsorg vid livets slut i hemmet. Projektet genomförs i partnerskap med hemtjänstintressenter: äldre, närstående och personal, inklusive chefer och beslutsfattare. Projektet ingår i ett större forskningsprogram och doktorandens roll är att i team utforma, bedriva och stärka forskning och verksamhetsutveckling som tar tillvara olika intressenters perspektiv.

Syfte/Frågeställningar

Målet är att generera ny kunskap om hur hemtjänsten kan utvecklas tillsammans med intressenter för att stärka äldre personers inflytande över, och självbestämmande i, livets sista tid. Frågeställningar: (1) Vad förväntar sig och vet intressenter om vård i livets sista tid hemma och hur navigerar de i vårdssystem som rör livets sista tid, samt (2) Vilka interventioner och metoder samskapas för att främja vård i livets sista tid med stöd av hemtjänst och vilka effekter och utfall värderar och/eller saknar intressenter?

Metoder

Projektet utgår från en deltagande aktionsforskningsansats. Death literacy beskriver kompetens och beredskap som behövs för att förstå och agera utifrån de alternativ som finns när det gäller vård i livets sista tid. Death literacy har operationaliserats i frågeformuläret Death Literacy Index som tillsammans med kognitiva intervjuer kommer att användas i delstudie 1. Datainsamling görs även genom workshopserier där intressenter samskapar och implementerar interventioner och metoder som stärker äldre personers inflytande över, och självbestämmande i, livets sista tid med hemtjänst. Både kvalitativa och kvantitativa analysmetoder kommer att användas.

Planerade studier

Projektet består av två delstudier: (1) *Beredskap för frågor som rör livets sista tid* där syftet är att utforska olika intressenters kunskap, färdigheter, upplevelsebaserat lärande och sociala handlingar som rör livets sista tid, och (2) *Samskapande och medforskning för livets sista tid* där syftet är att med intressenter undersöka, samskapa och utvärdera interventioner och metoder som behövs för att underlätta livets sista tid med stöd av hemtjänst.

Betydelse

Genom att ta till vara intressenters perspektiv kan projektet bidra med interventioner och metoder som förebygger undvikbart lidande i livets sista tid och stärka den grundläggande mänskliga rättigheten att dö med värdighet på den plats som önskas. Denna interprofessionella forskning kommer ske i samverkan med användare, fokusera på interventioner, utvärdering och implementering, vilket är värdefullt för forskarutbildning och teoriutveckling inom hälsovetenskap.